

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์และจัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทศวรรษหน้าในช่วง ปี พ.ศ. 2544 – 2553 สำหรับโรงเรียนเอกชนในระดับการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการบริหารโรงเรียนเอกชนในระดับการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 20 คน สุ่มแบบจำเพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 2 รอบ รอบแรกเป็นแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งครอบคลุมความคิดได้จากการศึกษาเอกสาร การวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากกรอบแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญ จำนวนดังกล่าว รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์เนื้อหาแบบสอบถามรอบแรก แล้วรวบรวมข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองนำคำตอบที่ได้มาคำนวณค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมและค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นความสอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในทศวรรษหน้าในช่วงปี พ.ศ. 2544-2553 สำหรับโรงเรียนเอกชนในระดับการศึกษาปฐมวัยที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ 1.50 ลงมาและค่าสัมบูรณ์ของความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมตั้งแต่ 1.00 ลงมา ผลการวิจัยสรุปและเรียงลำดับได้ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร ลำดับที่ 1 มีความสามารถในการวางแผนพัฒนางานในหน่วยงาน ลำดับที่ 2 มีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารและด้านเทคโนโลยี สื่อ อุปกรณ์ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศได้ดีในการทำงาน เป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถในการพัฒนางาน

มีประสบการณ์และความรู้กว้างขวาง และสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานได้ดี ลำดับที่ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหา

2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ลำดับที่ 1 มีกิริยาท่าทางที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีความเข้มแข็ง อดทน มีความร่าเริง แจ่มใสเป็นนิจ แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างได้ มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีความกระตือรือร้น และมีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงาน ลำดับที่ 2 มีความกล้าในการตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความสุขุมรอบคอบ และเป็นคนเปิดเผย

3. คุณลักษณะด้านคุณธรรม ลำดับที่ 1 มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน มีวินัยในตนเอง เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อตกลง มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน มีอารมณ์เยือกเย็น รู้จักให้อภัย ไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท เป็นที่พึ่งของผู้ร่วมงานได้และเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม ลำดับที่ 2 มีความหนักแน่นและไม่เป็นคนหุบเบา

4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ลำดับที่ 1 ให้การช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพบได้ง่าย และรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ลำดับที่ 2 มีการวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย ให้เกียรติและยกย่องผู้ร่วมงานและรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส ลำดับที่ 3 มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ มีการทักทายสนทนาปราศรัยกับผู้ร่วมงานและวางตัวเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน

5. คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ ลำดับที่ 1 มีความฉลาด ไหวพริบดี ลำดับที่ 2 มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน เป็นตัวแทนที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถในการปรับตัว มีความเสียสละ มีความขยันขันแข็งต่อหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นผู้ใฝ่ในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลำดับที่ 3 มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดี

อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลได้นำเสนอแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ได้จัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสำหรับโรงเรียนเอกชนในระดับการศึกษาปฐมวัยในทศวรรษหน้าในช่วงปี 2544 – 2553 ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ซึ่งจะนำมาอภิปรายเป็นด้าน ๆ ตามลำดับความคิดเห็นที่มีความสอดคล้องกันดังนี้

1. คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร
2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ
3. คุณลักษณะด้านคุณธรรม
4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์
5. คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ

1. คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร

จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะทางด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน ได้จัดลำดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 9 ประการตามลำดับคือ มีความสามารถในการวางแผนพัฒนางานในหน่วยงาน มีความรู้ความสามารถในการบริหารและด้านเทคโนโลยี สื่อ อุปกรณ์ มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน เป็นคนที่ทันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถในการพัฒนางาน มีประสบการณ์และความรู้กว้างขวาง สามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานได้ดีและมีความสามารถในการแก้ปัญหาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาคคุณลักษณะทั้ง 9 ประการแล้วพบว่า ความสามารถในการวางแผนพัฒนางานในหน่วยงาน มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุดทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นผู้นำขององค์กรจะต้องมีบทบาทในลักษณะการเป็นผู้นำในการพัฒนาเป็นผู้วางแผนและบริหารจัดการให้หน่วยงานได้พัฒนาอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาหน่วยงาน เพราะโรงเรียนเอกชนในทศวรรษหน้าเป็นธุรกิจการศึกษาที่จะต้องแข่งขันกับโรงเรียนของรัฐ โรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนเอกชนด้วยกัน ผู้บริหารจะต้องมีกลยุทธ์ในการวางแผนการบริหารจัดการ เพื่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานในยุคที่มีการแข่งขันในเชิงคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อความศรัทธาของสังคม และส่งผลให้มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น ซึ่งหมายถึงความมั่นคงของโรงเรียนและบุคลากรของโรงเรียนโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดนัย เทียนพุดิ (2536 : 203 – 206) ที่เห็นว่าผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการวาดภาพกฎเกณฑ์ในอนาคตให้สมจริงและมีการวางแผนและการเตรียมการสำหรับอนาคตได้อย่างเหมาะสม การวางแผนพัฒนางานในหน่วยงานเป็นลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับจัดลักษณะของผู้ประสบความสำเร็จตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531 : 21 – 35) มีความเห็นว่าการรู้จักคาดการณ์ไกลและมีทักษะในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การนำเครื่องมือและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการ

ปฏิบัติงาน และการดำเนินงานให้มีข้อมูล ทุก ๆ ด้านมาใช้ในการปฏิบัติงาน ก็ล้วนเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการบริหารงานในอนาคตที่มีความหลากหลายสลับซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะทักษะในการแสวงหาความรู้จะช่วยให้สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนทันสมัย มีความรู้กว้างขวางทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ทักษะการนำเครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงานจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เกิดการประหยัดทั้งบุคลากร เวลา และค่าใช้จ่าย และการดำเนินงานให้มีข้อมูลสารสนเทศทุก ๆ ด้านก็จะช่วยให้การตัดสินใจและการบริหารงานด้านอื่น ๆ เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งผู้บริหารควรมีคุณลักษณะดังกล่าวซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานในทศวรรษหน้ามีประสิทธิภาพ

คุณลักษณะอื่น ๆ ซึ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ความชำนาญและความสามารถในการบริหาร เช่น ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้ดีทั้งการพูดและการเขียน เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสาร หากผู้บริหารใช้ได้ดีก็จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความสามารถในการติดต่อสื่อสารเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารจะต้องประสานงานกับบุคคลหลายระดับที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสังคมไทยในอนาคตจะมีลักษณะเป็นสังคมนานาชาติ มีการติดต่อกับต่างประเทศทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและการศึกษา รวมทั้งข้อมูลข่าวสารไปมาไปมาทั่วโลกซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ยิ่งขึ้นสำหรับความสามารถในการใช้ภาษาถิ่นนี้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน จะทำให้การติดต่อสื่อสารกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องหรือกลุ่มเป้าหมายเข้าใจกันได้ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงาน

ลำดับคุณลักษณะด้านความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถในการพัฒนางาน มีประสบการณ์และความรู้กว้างขวางสามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงานได้และมีความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้การบริหารงานและดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุตามเป้าหมาย

2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องและจัดลำดับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพในอนาคตว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราชการมีคุณภาพด้านบุคลิกภาพตามลำดับคือ มีกิริยาท่าทางที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ มีความเข้มแข็งอดทน มีอารมณ์ร่าเริง แจ่มใสเป็นนิจ แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเป็นแบบอย่างได้ มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีความกระตือรือร้น มีความเมตตา กรุณาต่อผู้ร่วมงาน มีความกล้าในการตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความสุขุมรอบคอบ และเป็นคนเปิดเผยตามลำดับ

คุณลักษณะที่เป็นบุคลิกภาพของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระดับการศึกษาปฐมวัยในทศวรรษหน้าที่ค้นพบดังกล่าวข้างต้นเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารเป็นคุณลักษณะที่สำคัญเพราะผู้บริหารเสมือนเป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของหน่วยงาน บุคลิกภาพของผู้บริหารที่ปรากฏในที่สาธารณะถือเป็นตัวแทนขององค์กร กิริยาท่าทางเหมาะสมกับตำแหน่ง ความเข้มแข็งอดทน อารมณ์ การแต่งกาย จึงเป็นหน้าตาต่างบานแรกที่น่าไปสู่ความเชื่อถือศรัทธาที่มีต่อหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิชาการหรือนักบริหารที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จในการบริหารกล่าวคือ การมีความรอบรู้และมีความคิดกว้างไกล (กนก วงษ์ตระหง่าน 253 : 33) และวิศิษฐ์ พิพัฒน์ภิญโญพงศ์ (2535 : 38 – 39) ที่เห็นว่า ผู้บริหารจะต้องมีความเสียสละช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งความคิดเห็นของพระเทพรัตนโมลี (2537 : 20) ที่กล่าวว่าคุณธรรมของผู้นำจะต้องเป็นผู้มีความตื่นตัวแสวงหาความรู้ให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ สำหรับคุณลักษณะที่ค้นพบจากการวิจัยเกี่ยวกับการมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความกระตือรือร้น มีความจำเป็นเช่นกันเนื่องจากสภาพการบริหารในการจัดการศึกษาใน 10 ปีข้างหน้า จะมีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์อยู่ตลอดเวลา ทำให้ปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นมากมาย การมีความเชื่อมั่นสูง สำนักรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความกระตือรือร้น ขวนขวายหาทางปฏิบัติงานให้สำเร็จ ซึ่งเป็นจิตลักษณะของผู้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531 : 21 – 35) ที่กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งของผู้ประสบความสำเร็จในการทำงาน คือการมีบุคลิกภาพที่เชื่อมั่นในตนเองและมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งจะช่วยให้งานสำเร็จได้

เมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องกับคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพกับสภาพการณ์ด้านต่าง ๆ ในทศวรรษหน้าแล้วจะเห็นได้ว่าสังคมไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงตามสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา ดังที่ สิบปนนท์ เกตุทัต (2535 : 8) กล่าวว่า ลักษณะสังคมชาวโลกที่มีความหลากหลายล้นทับซ้อนการบริหารจัดการทางการศึกษาจะมีการประสานงาน ระดมสรรพกำลัง และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นชุมชนและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ดำเนินการเป็นคนที่ทันสมัย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ความยืดหยุ่น ความเป็นมิตร สุภาพอ่อนโยน จึงมีความสำคัญที่จะเชื่อต่อการทำงานกับผู้อื่นให้สำเร็จได้ดีเช่นกัน

3. คุณลักษณะด้านคุณธรรม

เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านคุณธรรม พบว่า ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม ต่อผู้ร่วมงานเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญซึ่งเมื่อพิจารณาตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูง เมื่อพิจารณาคุณลักษณะด้านคุณธรรมพบว่า มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรมต่อผู้ร่วมงาน มีวินัยในตนเอง เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อตกลง มีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน มีอารมณ์เยือกเย็น รู้จักให้อภัยไม่มีจิตใจอาฆาตพยาบาท เป็นที่พึ่งของผู้ร่วมงานได้ และเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม สาเหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนเอกชนมีลักษณะที่การบริหารบุคลากรที่แตกต่างกับหน่วยงานของรัฐ การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้พ้นจากงานสามารถกระทำได้โดยง่ายกว่าระบบราชการที่จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหลายขั้นตอน ความมีคุณธรรมของผู้บริหารจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียน และการรักษาคนดีไว้ในองค์กรให้ได้นานโรงเรียนจะล้มหรือจะลุก ผู้บริหารจะต้องบริหารด้วยระบบคุณธรรมแล้วคุณธรรมประจำใจ ซึ่งธีรวิทย์ ประทุมทรัพย์ (2530 : 110) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องมีความยุติธรรม มีอารมณ์เยือกเย็น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงกว่าผู้ร่วมงานเป็นที่พึ่งของผู้ร่วมงานได้ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับยนต์ ชุมจิตร (2524 : 50) มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนจะต้องผ่านหลักสูตรคุณธรรมของผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรมที่จำเป็นคือ พรหมวิหารสี่ ที่ผู้บริหารจะต้องยึดถือปฏิบัติเพื่อเป็นที่พึ่งของผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนเป็นโรงเรียนที่ครูอาจารย์จะต้องปฏิบัติงานเพื่อมุ่งคุณภาพและผลงาน การรักษาคนดีให้อยู่ในองค์กรนาน ๆ เพื่อสร้างสรรค์คุณภาพ ผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรมสูงคนดีสามารถทำงานอย่างเต็มใจ เต็มเวลาเต็มความสามารถซึ่งสอดคล้องกับจำรัส นองมาก (2540 : 105) กล่าวว่าโรงเรียนเอกชนจะต้องพัฒนาตนเองแข่งขันกับโรงเรียน

รัฐบาลและโรงเรียนนานาชาติ ในอนาคตเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาโรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งได้กำหนดให้โรงเรียนเอกชนต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จากบุคคลภายนอกทุก 5 ปี เพราะฉะนั้นโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพเท่านั้นจึงจะดำรงกิจการอยู่ได้ ทั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดการศึกษาถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมสำหรับผู้บริหารและครูอาจารย์ให้มีความสามารถในการพัฒนาคน พัฒนาดน และพัฒนางานโดยใช้หลักคุณธรรมเป็นเครื่องชี้นำการพัฒนาโดยจัดฝึกอบรมและมีการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพบได้ง่าย ได้รับความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน มีการวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย ให้เกียรติผู้ร่วมงาน เอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ มีการทักทายสนทนาปราศรัยกับผู้ร่วมงาน วางตัวเป็นกันเองกับผู้ร่วมงาน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าคุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ดังกล่าวส่งผลให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีย่อมเป็นที่รักใคร่ของผู้ร่วมงานเป็นคนมีเสน่ห์ ย่อมส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า การบริหารของโรงเรียนเอกชนผู้บริหารจะต้องมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์สูง การให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ความเป็นกันเองจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ซึ่งอำนาจ วีรวรรณ (2535 : 194 – 199) มีความเห็นว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีรู้จักใช้ศิลปะในการเจรจา รู้จักสร้างศรัทธาและบำรุงขวัญ เพื่อเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ร่วมงาน ซึ่งตรงกับความคิดของ ดนัย เทียนพุดิ (2536 : 203 – 206) และวิศิษฎ์ พิพัฒน์บุญญพงษ์ (2535 : 38 – 39) ที่เห็นว่าผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์สูงและมีความสามารถในการจูงใจ มนุษยสัมพันธ์เป็นปัจจัยนำมาซึ่งความสำเร็จของงาน ซึ่งธีรวุฒิ ประทุมทรัพย์ (2530 : 105) กล่าวว่า คนเราเมื่อมาทำงานในองค์กรคนจะนำเอาร่างกายและจิตใจมาด้วย ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องนั่งอยู่ในใจของผู้ร่วมงานได้ มนุษยสัมพันธ์ทำให้เกิดความรักความเข้าใจและความศรัทธา ซึ่งจะนำมาซึ่งความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าโรงเรียนเอกชนในอนาคตผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์สูงกับบุคคลหลายฝ่ายเพราะโรงเรียนเอกชนเป็นกิจการศึกษามีการแข่งขันการชิงไหวชิงพริบในการหานักเรียนมาเข้าเรียนจึงต้องใช้เทคนิคด้าน

มนุษยสัมพันธ์กับบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายอย่างทั้งชุมชน ผู้ปกครอง สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

น่าจะเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการ ถ้าผู้บริหารโรงเรียนได้มีการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรัก ความสามัคคีและปลูกสำนึกในความเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ที่จะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนการคัดเลือกผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงความมีมนุษยสัมพันธ์ ประกอบด้วย

5. คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ

ผลการวิจัยพบว่าว่าคุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ ที่ค้นพบทั้ง 11 ประการ ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีระดับความเห็นด้วยสูงเป็นลำดับแรก คือ มีความฉลาด ไหวพริบดี ในการตัดสินใจ ซึ่งในทศวรรษหน้าซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อการบริหาร ความฉลาด ไหวพริบดี ในการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่าในทศวรรษหน้าการบริหารจัดการจะต้อง อาศัยเทคโนโลยีข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ ความฉลาด ไหวพริบดี จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญ ผู้นำจะต้องมีความฉลาดในการบริหารภายใต้ข้อจำกัดและการแข่งขัน ที่มีความรุนแรง จะต้องทำอุปสรรคให้เป็นโอกาสและใช้ภาวะผู้นำเพื่อนำองค์กรไปสู่จุดหมาย ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประถม แสงสว่าง (2524 : 110) ที่พบว่า ความคิดสุขุมรอบคอบ ในการตัดสินใจความฉลาดในการตัดสินใจ เป็นคุณลักษณะของนักบริหารการศึกษาไทยที่ พึงประสงค์อย่างยิ่ง

สำหรับคุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำที่มีความเห็นรองลงมาประกอบด้วย มีความสามารถในการจูงใจผู้ร่วมงาน เป็นตัวแทนที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถในการปรับตัว มีความเสียสละ มีความขยันขันแข็งต่อหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นผู้ใฝ่ในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีสถานภาพของเศรษฐกิจและสังคมดี ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ เนื่องจากเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานและช่วยให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ ตามแนวคิดของ อำนวย วีรวรรณ (2535 : 194 – 199) ก็เห็นว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ ในชีวิตการทำงานจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักใช้ศิลป์ในการเจรจา รู้จักสร้างศรัทธาและบำรุงขวัญ กำลังใจผู้ร่วมงาน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ ดนัย เทียนพุดมิ (2536 : 203 – 206) และ

วิศิษฐ์ พิพัฒน์ภิญโญพงศ์ (2535 : 38 – 39) ที่เห็นว่าผู้บริหารจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์สูง มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีความสามารถในการจูงใจ

น่าจะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ถ้าโรงเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำให้กับหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ได้มีการผลัดเปลี่ยนเป็นผู้นำตามวาระและโอกาสเพื่อสร้างผู้นำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้งานซึ่งกันและกันในระดับโรงเรียนซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนางาน พัฒนาคนและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทศวรรษหน้า (2544 – 2553) สำหรับโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาเป็นพื้นฐานในการเสนอแนะดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการ ควรใช้ผลการศึกษาค้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนไปเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรการอบรมพัฒนาผู้บริหารร่วมกับสถาบันพัฒนาผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการอบรมพัฒนาก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารเพื่อพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

2. ควรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนเอกชนเมื่อผ่านการคัดเลือกควรจัดการฝึกอบรมอย่างเข้มข้น เช่นการพัฒนาคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะและความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และทักษะการวางแผนยุทธศาสตร์ เป็นต้น โดยมีการช่วยเหลือและประเมินผลอย่างใกล้ชิด

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนควรจัดทำโครงการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในทศวรรษหน้า โดยนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการพัฒนาโดยดำเนินการทั้งผู้ที่เข้าดำรงตำแหน่งใหม่ และอยู่ระหว่างดำรงตำแหน่ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามทัศนะของครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของโรงเรียน
3. ควรศึกษาคุณลักษณะของครูโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาปฐมวัยตามทัศนะของผู้บริหารและผู้ปกครองนักเรียน

บรรณานุกรม